

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۳/۰۸/۳۱

احسان لمر

استاد گرامی و نهایت محترم جناب دکتور صاحب کاظم

تبصره جناب عالی را در صفحه نظر سنجی وبسایت افغان جرمن مورخ 2023/08/28، خواندم از عطف توجه تان ممنونم. من هم ارزو دارم که «بر تاریکی این موضوع تاریخی» شما مطالبی مستند و مدلل دریابید و ما را در روشنائی قرار دهید.

برای من هم سوالی است که چطور دکتور صاحب شرق «مقرب دربار» کرملین شده بود و ولاحضرت شهید داود خان حتی از زمان قوماندانی قول اردو و وزرات دفاع از ایشان که متعلم مکتب بیطاریه اردو بود حمایت و دفاع می نمود. جناب عالی حتمی رساله «کرباس پوشان برهنه پا» را مطالعه نموده اید چگونه یک طفل معصوم و غریب و بی واسطه و بی سر پناه مکتب بیطاریه اردو جرئت توانسته بر وزیر دفاع وقت که عم پادشاه و برادر صدراعظم سردار هاشم خان نامه استهزاء آمیز بنویسد. بعد از اینکه رئیس اردو احمد علی خان لودین به شدت او را لت و کوب نموده بود به چه دلیلی فردا با دسته گل نرگس و پطنوس غذا به عذر خواهی نزدش آمد پهلوی چپرکتش ایستاد و گفت: «در زندگی خوشبخت و در قبر آرام خواهم بود اگر مزا ببخشی»!!!¹

چگونه یک محصل پوهنخی طب در حضور استادان محصلین و روسای پوهنتون کابل وزیر معارف سردار فیض محمد خان ذکریا را دشنام داد زمانیکه ریاست فاکولته اخراج او را تقاضا و به وزارت دفاع نامه فرستادند به دلیل (چند جمله آنها نا مفهوم شده) حمایت شده به دروس ادامه داد.

نمایندگان اولین اتحادیه محصلین مثل مرحومین یونس سرخابی، دکتور حیدر داور، دکتور حمایت الله اکرم و تبعید، مجازات و حتی از پوهنتون اخراج شدند ولی «یک محصل عصیانگری که بر ضد نظام حکومت» شاه محمود خان عصیان کرده بود در اولین هفته های استعفی سپهسالار مرحوم از شفاخانه اردو به دفتر قلم مخصوص صدارت رسیدند. و دهها چرای دیگر.

از همه عجیب تر اینکه در حوت 1354 در اثنای ملاقات پوزانف سفیر شوروی که ایرشف مستشار سفارت بحیث ترجمان به قصر صدارت حاضر بودند به معاون صدراعظم افغانستان دکتور صاحب شرق پیشنهاد کردند که: "تعدادی از صاحب منصبان اردو و شخصیت های سیاسی که با سیاست و روابط نیک میان دو کشور علاقه خاص دارند در صورت تمایل شما سفارت شوروی حاضر است آنها را به شما معرفی نمایند تا به مشوره شما مبارزه کنند"²

جناب عالی بیاد دارند که نظام خلقی هر تر و خشک از استادان پوهنتونهای ملکی و نظامی تا افسران برانزنده اردو، محصل و معلم و تاجر حتی خرده فروشان دستفروش و بشمول بخشی از کابینه جمهوری را اعدام یا زندانی نمودند اما جناب داکتر صاحب در منزل تشریف داشته مصئون بودند. ضمناً خلقی ها آقایون کشتمند - قادر -

1 - دکتور حسن شرق - کرباس پوشان برهنه پا - سبا کتابخانه پشاور دلو 1373 ص 33.

2 - همان جا ص 139.

د پاپو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنی د لیکنیزی بنی پازوالی په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکې په خیر و لولی

رفیع و دیگران را زندانی و نظر داشتند که اعدام کنند که به یک تذکر یا اشاره سفارت شوری این کار صورت نگرفت. اگر میوندوال مقرب دربار امریکائی ها می بود صرف یک تماس سفارت آنها کافی می بود که او کشته نشود و مانند سردار ولی به بیرون فرستاده شود.

این مطلب دیگر هم برایم سوال برانگیز است که، مرحوم میر اکبر خیبر در روز توزیع شهادت نامه های حربی پوهنتون به اتهام ترور وزیر دفاع وقت، سپهسالار شاه محمود خان زندانی شد و در آغاز صدارت والاحضرت سردار داود خان با ببرک کارمل از زندان آزاد اولی در وزارت داخله جذب و دومی دوباره به فاکولته برگشت.

صبح الدین کشکی آخرین وزیر اطلاعات و کلتور نظام سلطنتی در باره شادروان نور احمدخان اعتمادی به یک مطلب دیگر هم اشاره نموده است: " شایعات وسیع قبول شده و آن چه به او بعد از غضب قدرت از طرف کمونستها واقع شد، و سیاست و فعالیت های او در دوره صدارتش و هم بعد از آن میتواند این نتیجه را بار آورد که او در بسا جهات یک شخص مورد اعتماد مسکو بود، اگر چه به هیچ صورت نباید او را آله دست کریمین خواند"³

دکتر عبدالحکیم طیبی سفیر آن وقت در توکیو در قسمتی از خاطرات شان می نویسد به دعوت رسمی امپراتور جاپان اعلیحضرت هیرو هیتو در سال 1969 اعلیحضرت پادشاه و ملکه افغانستان از کشور جاپان دیدار رسمی به عمل آوردند. «در جریان سفر رسمی اعلیحضرت از جاپان حادثه مهم و غیرمترقبه ای اتفاق افتاد که لازم به یاد اوری است. در آن وقت نور احمد اعتمادی صدراعظم افغانستان بود که در دوره کارش روابط افغانستان و شوروی نزدیک و صمیمانه بود. زمانی که معاون صدراعظم عبدالله بفتلی، وزیر تجارت وقت دوکتور نور علی وعده دیگری برای همراهی پادشاه تعیین گردیدند، صدر اعظم طی جلسه کابینه به وزرای متذکره هدایت اکید داده بود که از امضای هر نوع قرار دادی با جاپان جلوگیری کنند و دیدار پادشاه بایست صرفاً یک دیدار دوستانه باشد»⁴

به قول شاهد عینی **دکتر محمد امین شیون ضیائی**، پسر محمد رحیم شیون ضیائی، که پدر و پسر در تلویزیون مسکو دیده بودند، مقامات شوروی مرحوم اعتمادی را «با اعطای نشان "دروژیا نرودوف" {Drovgbua Norodof} که یکی از نشان های لنین می باشد مفتخر ساخته اند.»⁵

جناب جلیل جمیلی یکی از دیپلماتهای وزارت خارجه به جواب Mohammed Ishaq Mujaddadi در فیسبوک مورخ 2021/04/10 نوشته بودند "مجددی صاحب گرامی، قراریکه شنیدم و بعد به فامیل گرامی شان گفته بودند که در ایامی که شرایط بر نوکران کریمین سخت آمده و تصمیم می گرفتند که یک شخصیت ملی مانند جناب نور احمد اعتمادی را دوباره به مقام صدارت بیاورند ولی ظلم فرنگ کار خود را کرده بود و بقرار توصیه های قبلی و امر جلال محیب پل چرخ جناب شان در دفتر خصوصی نواب معاون سید عبدالله رئیس زندان با خفه کردن شادانه گلو برحمت پیوسته بودند آنا لله و انا الیه راجعون" حال ببینیم کی ها مقرب دربار اجنبی بود و کی نبود.

³ - صباح الدین کشکی - دهه قانون اساسی و غفلت زدگی افغانها - مرکز نشرات میوند 26 سرطان 1375 ص 53.

⁴ - فیس بوک وکیل ابوی مورخ 15 جون 2019

⁵ - ولی احمد نوری - سردار محمد رحیم ضیائی "شیون کابلی" - انجمن فرهنگ افغانستان شهر لیموژ فرانسه سال 2002 ص 57 و 58.